

németek azt akarták, egyáltalán ne foglalkozzék politikai és kormányzati ügyekkel. Az utóbbiak idevágó álláspontját Altenburg április 2-i táviratából olvashatjuk ki, amelyben Veessenmayernak Ribbentrop azon utasítását továbbítja, hogy tartsák a kormányzót elszigetelve a Várban, távol a kormányzat „üzemétől”. Lásd Német Külügyi Levéltár, Bonn, 532. távirat.

42. A sajtó- és a színházi kamara sietve foganatosította a rendeletet. Első lépésként 40 zsidó származású újságíró és minden egyes műszaki író kizártak a sajtókamarából; a színházi kamara 310 zsidó művészt golyóztott ki. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 79. o.

43. A minisztertanács március 29-i ülésének jegyzőkönyvében a 4. pont. *Vádirat*, 1:51–52. o.

44. 1939. évi II. tc. a honvédelemről. In: *1939. évi Országos Törvénytár*. Állami Nyomda, Bp., 1939, 62. o.

45. A különböző zsidóellenes rendeletek kikötötték, hogy a vitéségért adott felmentés a családtagokra is kiterjesztendő. Jaross módosította ezt a törvénycikket: „feltéve, hogy magatartásuk a [román, csehszlovák és jugoszláv] megszállás ideje alatt a magyarsághoz való hűség szempontjából kifogástalan volt”. *Vádirat*, 1:112. o.

46. 1540/1944. M. E. sz. kormányrendelet. *Budapesti Közlöny*, 77. sz., 1944. április 5., 4. o. A rendeletnek a belügyminiszter általi magyarázatát lásd *Vádirat*, 1:109–113. o. Lásd még *A Magyar Zsidók Lapja*, 1944. április 6., 7–8. o. A KEOKH-val kapcsolatos részletekre lásd a 6. fejezetet.

47. Az 1450/1944. M. E. kormányrendelet módosította az 1240/1944. M. E. rendelet 3. cikkelyét: a mentesítettek csoportját a szerzetesekkel és lelkipásztorokkal, valamint zsidók keresztény házastársaival és gyermekeivel bővíti. A szöveget lásd *Budapesti Közlöny*, 77. sz., 1944. április 5., 4. o. Lásd még Lévai, *Fekete könyv*, 98–99. o. Lévai tévesen 1540/1044-es kormányrendeletéről beszél.

48. Lévai, *Fekete könyv*, 99–100. o.

49. *Magyarországi Zsidók Lapja*, 1944. április 27., 4. o. A zsidóellenes törvények és kormányrendeletek alóli mentességet az 1730/1944. M. E. kormányrendelet szabályozta.

50. A bírságot a 1928:X. sz. törvény és a 1939:II. sz. törvény 212. cikke szabja meg. *Vádirat*, 1:163. o.

51. A 172 069/1944. VII.a. sz. utasítást Király Gyula ezredes április 12-én írta alá. Szövegét lásd *MOL*, 132. tekercs.

52. 4689/fk/el. 1944. sz. rendelet. Szövegét lásd *Vádirat*, 1:165. o.

53. *A Magyar Zsidók Lapja*, 1944. április 6., 3. és 8. o.; 1944. április 13., 3. o. Bader vallomását lásd *RAH*, 442. o.

54. A zsidók megkülönböztető jelzésének náci módszereit tömören tekinti át Philip Friedman: „The Jewish Badge and the Yellow Star in the Nazi Era.” *Historica Judaica*, 17, no. 1, 1955. április, 41–70. o.

55. *Unity in Dispersion: A History of the World Jewish Congress*, World Jewish Congress, New York, 1948, 184. o.

56. A Kossuth rádiót a Kommunisták Magyarországi Pártja Külföldi Bizottsága hozta létre a Függetlenségi Front érdekeinek előmozdítására, és 1941-től 1945. április 3-ig működött. *Vádirat*, 1:21. o.

57. *Uo.*, 90–91. o.

58. *A Magyar Zsidók Lapja*, 1944. április 20., 3. o.

59. *Magyarországi Zsidók Lapja*, 1944. április 27., 4. o.

60. *Uo.*, 1944. május 4., 3. o.